

Hovorna.

(In memoriam komise, jež usnula.) V minulém školním roce působila při ministerstvu školství a národní osvěty komise, jejíž účelem bylo podati návrh na reformu právnického studia. Složena byla z delegátů všech 4 sborů právnických fakult naší republiky a z několika schůzí, které za přítomnosti úředníků ministerstva školství konala, dala se čerpat naděje, že dospěje k zdárnému konci. Pisatel těchto řádků měl čest býti jejím členem. Pojednou komise pohřžila se do trvalého spánku, aniž by členové její (aspoň pisatel) se dozvěděli příčinu tohoto zjevu. Uplynula řada měsíců před prázdninami, uplynuly prázdniny a plynou další měsíce, takže je oprávněná obava, že se komise ze svého spánku vůbec už nevbudí. Jediný skutečný efekt její byl tedy zatím, že členy její stála poměrně dost času a státní pokladnu peníze (za vyplacené cestovní diety pro přespolní členy). Zjevu toho jest z několika důvodů upřímně litovati. Předem proto, že komise byla zřízena na základě autonomním. Všichni její členové byli přesvědčení o naprosté nutnosti reformy nynější úpravy právnického studia a ukázalo se, že komise, zřízená na tomto základě, přece nevede k cíli. Proč vlastně? Jsem sice plně přesvědčen o velkých obtížích, které skýtá podobné reformní dílo, ale uvázím-li, že naše republika pustila se s odvahou na reformní díla mnohem obtížnější a významnější (jako je na př. chystaná reforma občanského a trestního práva), nemohu nahlédnouti, proč by nesvedla v dohledné době reformu dílčí, týkající se studia právnického. Vedle autonomistické myšlenky, která usnutím profesorské komise trpí, trpí jím i chuť jednotlivých profesorů na spolupůsobení. Nelze se totiž diviti profesoru, na němž po léta žádají se opětovně posudky, návrhy a referáty o jednotlivých reformních otázkách (jako na př. o úpravě rigoros nebo doktorátu právnického), že na konec ztratí chuť k práci, když vidí, že žádná z těchto akcí nevedla dosud k nějakému viditelnému cíli. Dosavadní zkušenosti s tímto trvalým nezdarem všech dosavadních reformních snah učí nás zatím, že nelze očekávati, že se všichni profesori sjednotí v názorech na žádoucí obsah a směr reformy. Neboť jest známo a při lidské povaze pochopitelno, že téměř každý jednotlivec přikládá právě svému oboru poměrně příliš velkou důležitost a brání se proto všemi silami proti snahám po jakékoli restrikci tohoto oboru. Kdyby tedy snad jednomyslnost zástupců všech fakultních oborů měla býti předpokladem uskutečnění reformy, pak se jí dozajista nedožijeme. Z toho ale plynie, že druhý zúčastněný činitel, totiž státní správa vyučovací, měla by aspoň do jisté míry vystoupiti ze své dosavadní pasivity a chopiti se díla, jehož důležitost a neodkladnost jest obecně uznávána.

F. W.

Literatura.

Prof. Dr. Alfred Verdross: *Die Verfassung der Völkerrechtsgemeinschaft*, Vídeň a Berlín 1926, 228 str. Autor stal se známým svým článkem »Konstruktion des Völkerrechtes«, který uveřejnil roku 1914 v »Zeitschrift für Völkerrecht« a v němž na základě normativní teorie jako

první provedl t. zv. monistickou konstrukci práva mezinárodního, kterou později přijali i Kelsen, Merkl, Wenzel, Henrich, Wittmayer, Thoma, Kunz, Rapisardi-Mirabelli, Nawiasky, Politis a Baak. Sám jsem hned r. 1915 (v »Archiv des öffentlichen Rechts«) správnost této konstrukce výslovně uznal. Znamená stručně řečeno tolik, že oba normové soubory, jež nazývají se »právem mezinárodním« a »právem vnitrostátním«, musí býti nutně v nějakém normologickém vztahu, mají-li oba býti současně soubory norem právních, což popírá právě starší konstrukce t. zv. dualistická, která nutnost takového vztahu neuznává, jak plyne zejména z běžné představy, že něco může býti s hlediska mezinárodního práva platné (dovolené), s hlediska práva vnitrostátního však zároveň neplatné (nedovolené), jako na př. mezinárodní smlouvy. Mezi zastánci monistické konstrukce je však dosud spor o to, zda-li z povahy mezinárodního práva nutně vyplývá jeho nadřazenost (p r i m á t) nad právem vnitrostátním, či zda je v zásadě stejně oprávněn předpoklad (hypothesis) primátu práva vnitrostátního. Verdroß hájí názor první, Kelsen a já (viz mou Soustavu čs. práva státního, II. vyd., str. 80) zastáváme stanovisko druhé.

V nové své knize rozvádí autor tuto svou základní monistickou konstrukci podrobně, a to ve třech oddílech: I. Jednotnost právního systému, II. Členitost mezinárodního právního řádu, III. Mezinárodněúpravní řád kompetenční. Kniha spisovatelova jest jedním z oněch málo spisů, jednajících o mezinárodním právu, jichž autoři pojednávají o svém tematě s hlediska přísně juristického, jsouce si jasně vědomi, že pojednávají o mezinárodním právu znamená patrně něco jiného než ony obvyklé a oblíbené výklady o mezinárodní politice, historii a pod. Vědí také, že nezbytným předpokladem juristického výkladu jednotlivých problémů sem spadajících jest správná a jasná normativní konstrukce pojmu mezinárodního práva (právního řádu) a jeho poměru k pojmu vnitrostátního práva (právního řádu), ku které lze dospěti jedině správnou noetikou právní, nikoliv však úvahami politickými, historickými nebo sociologickými, i kdyby tyto co nejvíce všimaly si známého »proudícího života«, a sice, jak se samo sebou rozumí, »moderního«.

Kniha Verdroßova, o jejímž obsahu nelze se zde bohužel podrobněji zmíniti, znamená nové významné obohacení právnícké literatury směru přísně normativního. F. W.

Vědecká ročenka právnícké fakulty Masarykovy university v Brně V., 1926 (Sbírka spisů právníckých a národohospodářských, svazek XXX. Nakladatelství Barvič a Novotný v Brně), str. 235. Cena 25 Kč.

Obsah: Prof. Dr. K. Engliš: Státní rozpočet republiky Československé na rok 1927, Prof. Dr. F. Weyr: Promulgace, Prof. Dr. Jar. Kálalab: Postulát spravedlnosti v teorii právní, Prof. Dr. Dobr. Krejčí: Z historie novějších snah po vhodné úpravě rozdělení majetku pozemkového a hlavní formy snah těch, Prof. Dr. Jar. Sedláček: Valorisační doložky, Prof. Dr. Jan Loevenstein: Daně přímé a nepřímé, Prof. Dr. F. Čáda: České edice historickoprávní, Doc. Dr. Karel Kizlink: Vývojová tendence práva akciových společností v době nejnovější.